

Per la lleialtat social a les *Normes de Castelló*⁷⁸

Aquest any 2007 ha estat farcit de commemoracions col·lectives i individuals molt significatives per al poble valencià; així, commemorem els tres-cents anys de la batalla d'Almansa, el vint-i-cinquè aniversari de la mort de Sanchis Guarner, mestre de mestres, autor d'obres cabdals com *La llengua dels valencians*; també celebrem el setanta-cinquè aniversari de la signatura de les *Normes de Castelló*. Ben mirat, és un any carregat de molt de compromís cívic i social en defensa de la llengua i de la cultura, en definitiva, dels trets de pertinença del poble valencià.

Segons ens ensenyà Enric Valor, l'acceptació de les *Normes de Castelló*, o simplement les *Normes del 32*:

[F]ou un fet importantíssim per al ressorgiment, afirmació i consolidació del tret més característic de la identitat del nostre poble. Les *Normes de Castelló* han creat una gran i saludable inèrcia de lectors i escriptors. L'idioma s'ha consolidat i es consolida segons el seu ensenyament va ampliant-se...

I en paraules de Vicent Pitarch:

Les *Normes de Castelló* constitueixen una de les fites més sòlides que van ser capaços de bastir els nostres predecessors [...] Les *Normes de Castelló* constitueixen, com és ben sabut, la consolidació al País Valencià de la codificació lingüística generalitzada que havia iniciat l'Institut d'Estudis Catalans.

78. Intervenció en la taula rodona «Una llengua normativitzada: una societat normalitzada?».

Per tant, la signatura de les *Normes* de Castelló ha estat i és el fet més important que els valencians hem fet per a la nostra llengua. En aquell moment, tan lluny i alhora tan pròxim en la nostra història, els signants d'aquestes *Normes* van fer possible el consens al si de la societat valenciana.

La nostra modesta contribució per homenatjar els escriptors, intel·lectuals i associacions cíviqües que feren possible la signatura de les *Normes* de Castelló és participar en aquest acte com a Comissió Cívica davant de la Secció Filològica de l'IEC per refermar el nostre compromís envers la llengua.

El maig de 1995 el Partit Popular guanyava les eleccions autonòmiques al País Valencià i des d'aquell moment fins ara és el partit que hi governa. Doncs bé, una de les principals línies d'acció dels diferents governs que s'han anat succeint ha estat l'atac continu a la llengua pròpia del País Valencià. La societat civil valenciana ha assistit amb resignació i amb un cert conformisme a aquesta política lingüística desenvolupada pel Govern de la Generalitat.

Aquestes accions s'han manifestat bàsicament en dos fronts:

a) D'una banda, amb l'intent de fixar el valencià com a llengua diferent i diferenciada del català en l'àmbit legal. Així, el Govern valencià ha censurat i prohibit sense cap contemplació l'ús del nom «català» o «llengua catalana» en tot tipus de normes legals, llibres escolars, certificats i titulacions, etc. Especialment greus han estat les actuacions en contra de la titulació universitària de filologia catalana.

b) D'altra banda, a través de la revitalització del secessionisme lingüístic, agitant i mantenint permanentment viu el conflicte lingüístic al si de la societat valenciana, mitjançant accions i omissions, i tant en l'àmbit polític com en el social, el cultural o l'acadèmic. En aquest sentit podem assenyalar el conflicte permanent amb el món acadèmic i de l'ensenyament, centrat sobretot en dos camps: el de la normativa i el del material curricular i bibliogràfic.

Tot plegat, doncs, alimenta una política de foment constant de conflictes a l'entorn de la llengua per tal d'impedir-ne l'ús o desencoratjar els mateixos usuaris, tot intentant fer del valencià una llengua diferent i diferenciada del català.

Com no podia ser d'una altra manera, la política lingüística ha obtingut els seus fruits. Primerament, des de l'any 1995 el Govern abandona els estudis sobre l'evolució del valencià, que realitzava el Servei d'Investigació i Estudis Sociolingüístics (SIES, des del 1985 fins al 1995). No tornem a disposar de més dades fins a l'any 2004, quan l'Acadèmia Valenciana de la Llengua publica el *Llibre blanc de l'ús del valencià*, una enquesta sobre la situació de la llengua.

El llibre blanc conté un apartat que compara l'evolució de les dades dels estudis publicats pel SIES (anys 1985, 1989, 1992 i 1995) amb les dades obtingudes el 2004, i n'extrau les conclusions següents:

a) Dades globals: la tendència favorable a la normalització lingüística s'ha invertit els darrers anys, amb una evolució marcadament negativa en la comprensió

i en la capacitat de parlar, alhora que es manté la línia ascendent en competència escrita. Ara, és en l'ús social de la llengua on l'evolució mostra els trets més negatius, i es reforça i s'aguditza una tendència que ja es manifestava en el quinquenni 1993-1998.

b) Competència lingüística: el decrement observat en competència oral en valencià es produeix bàsicament a la zona valencianoparlant del País Valencià. A la zona castellanoparlant té lloc un augment de la capacitat de parlar, llegir i escriure en valencià, però hi baixa la competència d'entendre'l. A nivell territorial, les comarques agrupades en la regió d'Alacant són les que experimenten una evolució més negativa en el coneixement del valencià, seguides per les comarques de Castelló.

c) Ús oral en els diferents àmbits socials: la disminució de l'ús social del valencià és encara més important que la corresponent al coneixement. Al carrer, amb gent desconeguda i en les compres a les grans superfícies comercials, la disminució és molt considerable. Per tant, la relació entre la competència declarada en valencià i la seua utilització efectiva als diferents àmbits experimenta també un descens.

La tendència que apunten aquestes dades dibuixa i reflecteix els canvis substancials produïts en els últims anys al nostre entorn social: la globalització, les noves tecnologies de la informació i l'arribada constant de població amb altres llengües. A nivell global, s'ha produït la desaparició de les fronteres, la constitució de grans empreses multinacionals amb interessos econòmics i informatius, el trencament dels vells espais geogràficoadministratius (estats, nacions, etc). Conseqüentment, aquests factors han condicionat la política i els mercats alhora que els usos lingüístics s'han globalitzat i homogeneïtzat sota uns valors mercantils.

Davant d'aquests reptes, la política lingüística del Govern valencià actua «tancat» les emissions de TV3 al País Valencià, les quals han consolidat un àmbit informatiu que, tot i ser modest i restringit, representa al País Valencià una part important de l'espai comunicatiu català. A més, amb la internacionalització de les xarxes comunicatives, els cables i els satèl·lits transfronterers, es difon majoritàriament l'anglès i l'espanyol. Conseqüentment, cal abordar aquest context amb un pensament multidisciplinari que permeta aplicar polítiques lingüístiques més ajustades a aquests reptes.

El País Valencià, amb una llengua pròpia encaixada entre una llengua planetària com l'anglès i una altra, el castellà, que també busca definir el seu paper en el concert mundial, amb la peculiar situació de minorització de la llengua pròpia i amb comunitats nouvingudes que no sempre accepten de bon grat la situació lingüística que s'hi troben, necessita una planificació lingüística, la qual ha de passar per la recuperació del valencià en tots els àmbits d'ús socials; i molt especialment, el Govern valencià deu donar exemple de lleialtat lingüística al poble va-

lencià i estar-se de fomentar conflictes innecessaris i artificials amb el subterfugi idiomàtic.

No caldrà obrir un debat per admetre que el món de l'ensenyament és el sector de la societat civil valenciana on la presència del valencià és més significativa, on l'ús del valencià com a llengua de comunicació està més arrelat. Tanmateix, en la resta de sectors de la societat civil valenciana, incloent l'Administració de la Generalitat i el seu Govern, la presència del valencià com a llengua d'ús quantitativament és molt baixa i qualitativament molt fluixa, sense gaire força. Un símptoma clar d'aquest panorama el trobem en el retrocés de l'ús social de la llengua i del nombre de parlants.

Davant d'aquesta situació, doncs, la Comissió Cívica fa una crida a la societat civil valenciana per recuperar l'esperit de consens i concòrdia que va possibilitar la signatura de les *Normes de Castelló* per arribar a un acord que possibilita la recuperació del valencià en tots els àmbits d'ús públics i privats, i fer de la nostra llengua una eina de comunicació i de cohesió socials. En conseqüència, demanem a totes les institucions un compromís per al valencià als àmbits polítics, administratius, socials i comunicatius, així com la posada en pràctica, de manera urgent, de les cinquanta mesures acordades perquè el valencià tinga un ple ús dins de la nostra societat.

Per finalitzar, i com diria Bertolt Brecht, cada cert temps ens toca eixir al carrer, per defensar allò que és evident.

COMISSIÓ CÍVICA PER LES NORMES DE CASTELLÓ